

snež, mislite na

„WIMPASSING“

Adventni dnevi med ljudstvom

MISTIČNA DOBA ADVENTA. SVITNICE. ČAROBNI STRELEC. LUCIJIN KRUH NA POHORJU. PRIPRAVE ZA BOŽIČ. OTROŠKO VESELJE.

Decemberski dnevi, ko zapade sneg in se vse pripravlja na veselo praznike, so na kmetih posebno idilični. Nekaka mistika obdaja takrat selišča in domove, vse preveva skrivnostno hrepenenje po miru na zemlji... Vse kaže dobro voljo. Značilne za to dobo so »svitnice«, ki adventni čas še posebno praznovajo. Zgodaj jutraj, ko je še trda tema, hite ljudje od vseh strani s svetilkami in bakljami proti cerkvi. Kot kresnice v poletni noči svetijo ob pobožjih in cestah, le bela snežna odeja te spomni na poezijo božične noči, ki se bliža. Ljudstvo je mnenja, da je neobhodno potrebno, udeležiti se 3 svitnic. V Slov. Goricah in na Pohorju se to strogo izvaja, ob Ščavnici je pa za dekleta razširjena še posebna navada.

Že na prvo adventno nedeljo si mora deklica kupiti robec; nikdo ne sme videti, ko si ga kupuje, trgovcu mora plačati. Toliko, kolikor on zahteva. Kupljeni robec si mora ves adventni čas na skrivnem riniti. Pri polnočnici mora med puzdiganjem storiti skrivaj zadnji vbodljaj. V cerkvi in domov grede ne sme spregovoriti. Ko pride domov, si mora dati robec pod zglavnik in na njem zaspati. Po noči pride tisti, ki ga bo poročila, da ji obrise z robcem lice...

Tudi za fante v Slov. goricah je znan po: eben adventni običaj. Na dan sv. Lucij: — 13. decembra se mora začeti de-

lati stolec, ki se nese k polnočnici in na njem se lahko zve bodočnost. Ponekod se delo prične že na dan sv. Barbare (4. dec.) Stolec mora biti iz 9 vrst lesa in se mora delati skrivaj. Tudi na Pohorju so istega mnenja, vendar imajo tu še neko drugo opravilo. Na Lucijin dan se pečejo mali hlebi kruha, ki mu pravijo »Lucijin kruh«. Ima posebno čudežno moč pri živilih. Še celo pes dobi svoj delež proti steklini. Ta običaj je razširjen tudi drugje, vendar pomešajo med kruh razno semenje in zelenje, nabrano o kresu. Živina ima potem dober tek.

Lucijin dan se je svoj čas praznoval na Murskem polju posebno čudno. Dve ženski ali dva moška sta se oblekla kot Lucija in strežnica. Lucija je bila črna, strežnica bela. Prva ima velik krožnik, na njem pa dolg nož in oči. Ona sili otroke moliti. Tistim, ki radi molijo, deli sladkano koruzo, ki jo nosi seboj. Kateri pa ne molijo, jim koplje oči. Strežnica ima veliko sekuro, na kateri so obešene peroti, ki stoje v stran, kakor ušesa. Tega strašila se otroci bojijo, ker mislijo, da bi jih pograbilo, če ne bi pridno molili.

Adventni čas je tudi čas za božične priprave: izrezovanje jasic, prirejanje drevesnih okrasov itd. Že to je za deco posebno veselje in čim bolj se bližajo prazniki, tem bolj nestrpna postaja. Šele božični zvonovi svete noči prinesejo težko pričakovani mir ljudem na zemlji...

gah spreten, sposoben za pretvarjanje v bistvo vseh mogočih tipov, ne da bi imel za to prirojenega daru... Seveda vse napoli ali na četrt, ne da bi se potrudil gledati na konec svojega igranja. Zgodilo se je temu tretjemu bratu, da mu je

ta ali ona »dama iz družbe« vspricho mene spraševala vest, a on je bil svet Alojz (ime mu je drugače) in ni vedel ničesar. Bil je nekdo drug, a on je čist in moralno globoko čuteč, saj to spričuje njegov — položaj.

Slovenjebistriška kronika

Slov. Bistrica, 10. decembra.

Veliko veselje je zavladalo tudi pri nas, ko smo zaznali za sklenitev prijateljske pogodbe med Francijo in Jugoslavijo. Med tem, ko smo se mi veselili, se je seveda Mussolini zviljal, kajti on dobro ve, da se nad njim pripravlja nekaj, kar mu bo dalo obilo plačila po njegovem Caporetu.

Nad Sl. Bistrico je zavladala huda mrzlična bolezen. Bacili v neizmernih množinah so se pojavili med našimi »purgarji«. Kar trese jih. Zakaj? Volitve so tu in že nekaj dni teče pri okroglih in štirinogatih mizah takozvani »Agitationswein«. — V vojni smo dobivali proti malariji kinin, za sedanjost malarijo, ki stresa marsikterega, so pa prikladni literčki »rujuega«. Ne rečem nič. Samo gledam in če se slučajno zaletim med družbo, ki šteje pristaše različnih volilnih skrinjic, sem tudi jaz deležen kapljice, ki dandanes preganja slovenjebistriško malarijo.

Da nekateri veljaki napredujejo, je ujemno. Ni pa mi neumemno, zakaj je nekdo najel »suflerja«. Ali se morebiti tam ustanavlja »teater«? Prav! Saj glavne moči so že tu, ker se nam že obljublja, da nastopi v kratkem kvartet, ki ga bo vodil dobro znani RA I. R.

Sedaj pred volitvami je pri nas obilo sestankov. Pa največje čudo je, da se je pri onem, ki so ga imeli Nemci, govorilo slovenski, na drugem, ki so ga imeli Slovenci pa: če hočeš kranjsko špraho verfolkomnat, se moraš fremdnih avsdruhov bedinats.

Iz Zg. Bistrice se poroča, da bodo imeli 4 skrinjice: 1. SDS; 2. Kmečka delavska zveza; 3. SLS in 4. napredna gospodarska stranka. Tudi tam bo hud boj, ker že sedaj razsaja tropična malarija. Razveseljivo dejstvo pa je, da bo novi župan obvezan, da tlakuje cesto iz Slov. Bistrice do Zg. Bistrice s »Flusspapierjem«, ki bo potegnil vso »fajhtnost«, ki se zbira na prog.

Večkrat čitamo o letalskih nesrečah. A to, kar sedaj zapišem, se lahko pripeti šele leta 2000. Gostilničarka je odšla s svojim letalom kupovat vino. Potoma jo je srečala smola. Letalo se je zaletelo v avto. Slednji je pa odskočil in se ni zgodilo nič drugega, kakor to, da je imela gostilničarka opraskan hrbet. Nekaj dni pozneje je poskusil isto kupčijo njen soprog. Tudi on se je zaletel. Pa ne pod avto, pač pa v sv. Urha. Druge posledice ni bilo, kakor drugi dan »mačkova obara«.

Vas Mariborčane zelo spoštujemo, ker imate velikega župana. Pa tudi vi nam vračajte milo za drago, tudi vi nas občudujte, kajti mi, mi pa imamo »debelega« župana.

V veliki nevarnost pa bodo razni volilci, kajti ravno tam okoli volilnega lokala je obilo blata in vode. Pa faktorji so jo pogruntali. Da bo pot prikladna, je nekdo ponudil svojo kočijo, zopet drugi je naročil toliko plavalnih hlač, da bomo vsi, ki jim kočija ni namenjena, plavali po raznih potih do naših skrinjic.

Mariborski tipi

NAŠI DON JUANI ALI GOSPODJE JANEZI.

Maribor, 10. dec.

To kar bom tu napisal, je plod dolgega, kajpak objektivnega opazovanja in nobena zafrkacija, ampak odkritje in če smem verjeti svojemu prijatelju, ki mi je dal inicijativo (pobudo) za to »studijo« — bo vse v naslednjem povedano blakantna (ne banalna) mana za mariborsko publiko in če hočete — za neodkrita in še nepreštudirane Don Juane.

Če zgovoriš ali slišiš besedo Don Juan, nisi pravzaprav rekel ali slišal nič posebnega. Don Juan ni nikak tip razun tip erotika, ki se razlikuje od tipa asketa; kajti če nočemo biti lažniki pred samim seboj in svojo vestjo, je vendarle res, da križa pota vsakega moškega več kot ena žena... Če se pa tip Don Juana začne pri prvi, drugi, tretji, četrti, peti — in x-ti ženi se splošno, zlasti pa pri mariborskih ne more kategorično trditi. Erotično pismeni ljudje poznajo sicer ženjalno pesnitev Lorenza Daponteja, ki je iz Don Juana napravil nacionalno figuro, v kateri je Don Juan opisan v najrazličnejših poantah in tipičnih karakteristikah, vendar grešimo proti objektivnosti, če bi španskega Don Juana, kakor je pisan, generalizirali za vse tudi slovenske »gospode Janeze« — (kar so v resnici!); kajti tip Don Juana ni jedinstven, njih je več, zlasti v Mariboru. Pri teh tipih pa so take razlike kakor sploh v značaju smrtnih ljudi.

Toliko za uvod. Pripomnim naj še samo to, da imen teh specialitet Maribora iz posebnih razlogov ne bom imenoval, za katero diskretnost pričakujem protiuslugo.

Prvi je močno dražljiva natura, kateri ne zadostuje njegova precej krepka zakonska polovica. Močne narave, biko-vega vratu razbija ženska srca kakor vratove šampanjskih steklenic, kateremu sportu je posebno vdan. Pri tem svojem poslu prepeva in se smeji z gromom prepričanega bikoborca in je o specifični vrednosti ženske prepričan v to smer, da ni za drugo rabo in ne sme služiti v druge svrhe kakor v njegove strategične načrte. Omenil bi še, kam zahaja in kje

se ga vidi največkrat, ali to bi bilo nevarno. Pripomnim le, da je spoštovana ličnost in da je njegova don-Juanska strategija v okviru vpliva nepremagljivih okolnosti — upravičljiva.

Drugi je eleganten, duhovit, bonvivan, ki je v dno svoje duše prepričan, da mu ena sama ženska za duševno razvedrilo ne zadošča. V biografijah slavnih mož mu topogledno naliči — Goethe. Ta »drugi« je uspešno ljubezniv in se nanj nobena ženska ne jezi, o preklinjanju pa sploh govora ni; kajti iz njegove prakse mu je dovolj znano, da se ženske v principu nikdar ne jeze, če imajo zavest, da so se kedaj predale ljubljenu možu. Ta Don-Juan (slov. »gospod Janez«) ima do revnih veliko usmiljenje, ne more pa niti njim, še manj pa sebi pomagati. Tem lepim revicam pa ostane dober prijatelj in zaščitnik še dolgo potem, ko je nehal misliti na telesne čare revne oboževanke, kateri se je približal iz golega »usmiljenja« do njih krute usode... Rad popiva in plača svoje račune točno. Prigodi se pa, da je že marsikateri krojač in čevljar brezmotorno letel preko stopnic zato, ker ga je motil pri telefonskem razgovoru z direktorjem banke radi menice za Madame X.

Tretji gospod Janez ima — kakor se vidi — nekaj potez od svojih dveh prednikov, vendar je tip za sebe. Njega ne vodi po ljubezenskih potih nobena izrazita sila in niti sam ne ve, kaj ga sili, da po vseh pravih dostojnosti preži na svoje »ideale« kakor lovec na srno. A to samo mimogrede, kar je njegova karakteristična poteza. Nesrečen je samo zato, ker je na svetu vse tako, kakor pravi — nerodno in nepraktično urejeno. Ni igravec pa ima igralsko kri v sebi pa se mu zgodi kakor slavnemu tenorju, ki sprejema prvikat vse dame, katere ga prosijo za milosten avtogram z blazenim, ljubeznivo-sladkim nasmehom, drugikrat daje iste že z nevoljo, med tem ko mu tretjikrat že stopi žolč pred grlo. Tudi drugače je igravec mentalitete, pravi pozér v vseh mogočih vlo-

Prospeta

Mariborsko gledališče

Sobota, 10. decembra ob 20. uri »Madame Butterfly« ab. C.

Nedelja, 11. decembra ob 20. uri »Logarjeva Krista«. Prvič. Navadne operne cene.

Ponedeljek, 12. decembra. Zaprto. Torek, 13. decembra ob 20. uri »Madame Butterfly« ab. A. Kuponi.

Nedelja v mariborskem gledališču. To nedeljo, 11. decembra, se vprizori samo ena predstava: priljubljena opereta »Logarjeva Krista« prvič v tej sezoni. Vlogo cesarja Jožefa II. igra g. Danež, vlogo dvornega maršala g. VI. Skrbinek, druge vloge pa so zasedene kot lani. Veljajo navadne operne cene.

Marib. gled. abonenti se naprožajo, da plačajo svoje zapadle obroke do 15. dec.

Gostovanje graškega gledališkega ansambla v Mariboru.

Pogajanja glede gostovanja graškega gledališkega ansambla v Mariboru so ugodno zaključena in je dosežen sporazum, da bodo Gradčani gostovali že 19. t. m. Uprizorili bodo Schillerjevo »Kovarstvo in ljubezen«, katerega uprizoritev na Dunaju je graškemu gledališču prinesla velik uspeh, kajti kritika je s priznanjem nagradila umetniško kvaliteto podajanja in označila graško gledališče za najboljši izvedunajski ansambel. V »Kovarstvu in ljubezni« sodelujejo: Gustav Zimek, Erich Strömer, Hans Kamauf, Grete Imle, Wenzel Hoffmann, Hans Jorg Adolff, Flora Schweikhardt, Ida Kossow, Wally Waldeck in Louis Mittersteiner; kot inscenator pa bo dirigiral Wenz. Hoffmann. —

Fran Neralić

V ponedeljek, dne 12. t. m. nastopi naš operni bariton, Fran Neralić v samostojnem koncertu pred mariborsko publiko. Nedavno je absolviriral uspešno gostovanja v Zagrebu in v Ljubljani. V Zagrebu je nastopil kot Rigoletto, v Ljubljani pa kot oče Germont v Traviati. Povsodi je ugodno iznenadil gledališko publiko ter si pridobil polne simpatije, kar je dokazal živahni aplavz, katerega je bil deležen. Tudi poročevalci so mu darovali veliko pozornost in iz njihovih kritik je razvidno, da imamo opravili z umetnikom resnih kvalitet in temeljite muzikalnosti.

Predvsem se omenja njegov značilni in plemeniti glasovni material. Neralićev bariton je liriskega značaja ter ima od narave mehko in lahko višino, nekaj tenoralni zvok. Glasovni obseg je v vseh registrih izenačen. Omenja se k tem še voluminoznost, simpatičnost in metalno zvočnost tona. Pevec poje mirno, upravlja elegantno in s sigurnostjo; mnogo paznje daruje lepemu fraziranju in čuvstveno iskrenemu predavanju ter ne išče zunanjih efektov. V igri je podal dovršeno kreacijo ter se izkazal kot rutiniran igravec, ki ima živahen in simpatičen nastop. Dajo se mu še migljaji v nadaljino izpopolnitev umetniških vrlin, pevskih in igralskih in vsa poročila mu prerokujejo lepo bodočnost. Njegov koncert, ki se vrši pod okriljem Ljudske univerze, zasluži torej vso našo pozornost in prav posebno še opozarjamo na srečno sestavljen vsopred, ki vsebuje arije iz domačega, kakor tudi najbolj priznanega svetovnega slovstva. Jamči se nam poseben umetniški užitek in občinstvo vabimo, da poseti v kar največjem številu prirediteljev priljubljenega domačega umetnika, katerega nam bo vzel v prihodnji sezoni prav gotovo kak večji oder. H. D.